

Przedpłata wynosi:

w Krakowie:
miesięcznie 1 złr. 35 czt., kwartalnie 4 złr.,
półrocznie 8 złr., rocznie 16 złr.
Za odnośnienie do domu dolicza się 15 czt.
miesięcznie.

Na prowincji i w całej monarchji Austro-Węg.:
miesięcznie 1 złr. 70 czt., kwartalnie 5 złr.,
półrocznie 10 złr., rocznie 20 złr.

Numer pojedynczy 6 czt. na prowincji 10 czt.

KURJER POLSKI

wychodzi codziennie o godzinie 8 rano.

Cena ogłoszeń:

Za wiersz petytowy, lub jego miejsce, za pierwszy raz 10 czt., za następne po 5 czt. Drobne ogłoszenia zwykłym drukiem po 2 czt. od wyrazu, tłustym drukiem po 5 czt. od wyrazu. Minimum ceny drobnych ogłoszeń 25 czt. „Nadesłane” 20 czt. od wiersza.

Adres dla telegramów:

„KURJER POLSKI” — KRAKÓW.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Redakcja i Administracja: ulica Florjańska Nr. 28.

Reforma waluty w Austrii,

jej zasadnicze podstawy i wnioski rządowe.

(Ciąg dalszy).

Względnie niesłuszne są zarzuty podnoszone od naszych wierzycieli zagranicznych.

Raz bowiem nie ma nawet co mówić o owych zagranicznych kredytorach, co jak obecnie, w złocie pobierają odsetki swoje, albo w nich do nich stosunki nie zmieniają się w niczem. Jakież zaś prawa służby mogą wierzycielom takim zagranicznym, którym słoty prawo bądź to kapitał swój, bądź to procent odebrać w walucie austriackiej? Właściciel banknotu reńskiego albo guldena reńskiego, przecież nie ma ściśle biorąc innego prawa niż to jedno, żeby mu za każdego guldena wypłacono 1/4 część z jednego funta srebra. Taka jednak częśćka srebra reprezentuje dzisiaj w najlepszym razie wartość jednego franka i 75 centów.

Jeżeli zatem wierzyciel obco krajowiec dostaje nawet 2 franki i 10 centów, to niech przynajmniej nie bliźni lamentami. Szczególniejsze a na szczęście nasze nadzwyczaj pomysłowe też są obecnie nasze stosunki walutowe, że zagranica papierów austriackich niczem nie pokryty wyżej sobie cenę niż lite srebro. Drzewa jednak nie rosną pod same niebiosa, a zatem i papierowa waluta nasza nie może iść coraz wyżej, nie może ciągle coraz więcej popłacać. Jeszcze przed rokiem złota renta austriacka stała o 0-1% niżej od renty papierowej, co najawanturzystniej jest dowodem, jak wysoko sobie targowica pieniężna cenę bliską perspektywę, że odbierać będzie procent od swoich kapitałów w monecie złotej, nie ulegającej żadnym wahaniom ani zmianom wartościowym! Ten to wielki zysk spadnie teraz na wszystkich wierzycieli krajowych i pozakrajowych bez jakiegokolwiek zastrzeżenia i bez wszelkiego z ich strony przyzwolenia się.

Jasną więc jak słońce jest rzeczą, że utyskiwania wierzycieli są bezpodstawne a nawet płoche! Czyż nie zadaje kłamu takowemu przykładowi już równocześnie podwyższenie się kursów renty papierowej, które w ciągu niespełna roku podniosły się o 10%? — Niech nakoniec wierzyciele nie zapominają, że i dłużnik ma swoje prawa, a byłoby z nich wyzyskiwanie dla większego jeszcze dogodzenia wierzycielom jeszcze więcej obniżono relacje projektowaną?

Co się znów tyczy importerów, być może, że jeden albo drugi za ustaleniem waluty naszej dozna zawodu w swoich kalkulacjach. Ale czy Austria ma wieczysty obowiązek popierać arbitraż kupiecki? Przecież tak częste i tak pospolite, jak chleb powszedni, zmiany w cenach celnich, daleko więcej dają się w znaki importerom i daleko głębiej szkodzą im mieszkańcy, a przecież oni tak śmiesznych, bo przesadnych utyskiwań nie wygłaszają przed światem.

Przedewszystkiem przemawiać można w interesie rolników naszych, tudzież dłużników za obniżeniem t. zw. relacji, aniżeli za jej podwyższeniem. W każdym razie zaś przy-

znać to należy, że projektowana od rządu relacja nikogo bez kozery nie proteguje jest ze wszelkich niań słusznym i sprawiedliwym postanowieniem.

Co do piątego wreszcie pytania, jaką jednostkę monetarną wybrać wypada, Izba wyraża zdanie, że zmniejszenie dotychczasowej jednostki naszej wpłynie korzystnie na rozkręcenie zmyślnego oszczędzania wśród ludności naszej, a prócz tego ma ona także dość doniosłe znaczenie w powszechnym ruchu handlowym. Zgodnie więc ze zdaniem całego dziennikarstwa naszego zaleca Izba jednostkę monetarną odpowiednią połowie dzisiejszego guldena, podzieloną na 100 części.

Podawszy w powyższych wywodach naszych wyczerpujący opis okresu przygotowawczego, winniśmy nakoniec przedstawić czytelnikom wnioski rządowe co do tej regulacji walutowej naszej.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Listy „Kurjera Polskiego”

(Jeszcze o podróży dr. Bosse i Tagblacie; — wystąpienie energiczne Postępu i Dziennika Posańskiego).

Poznań, d. 7 lipca 1892

Podróż inspekcyjna ministra oświaty dra Bosse, jak marea, trwoży umysły naszych teutońskich sąsiadów. Mimo najenergiczniejszych zapewnień Niemców, że minister przekonał się o skuteczności wykładów w języku niemieckim w szkołach, pewna liczba sceptyków porusza z niedowierzaniem głowami. Jst też tego przyczyna nie lada. „Kto chce się ogolić, ostrzy brzytwę”, mówi angielskie przysłowie, to też zarządy szkół, które wiedziały bardzo dobrze o wizycie ministra, starały się przed czasem odpowiednio wytworować młodzież uczącą się. Egzamina wypadły znakomicie a p. minister zadając tu i ówdzie pytania, był zachwyconym, pisał w zapale berliński Tagblatt; a wreszcie kończy: wykluczona jest zatem wszelka zasadnicza zmiana chwilowego stanu rzeczy. My nie wierzymy takim grozom. Wiemy bardzo dobrze, jak to, gdy trzeba, trzesie się nożem; jak chcą zamydlić oczy wizytatorom czy pp. ministrom, układa się pytania i odpowiedzi, jak się wykłada dany temat. Papugę można wyuczyć nawet deklamacji chińskich sonetów, a co dopiero młodzież obdarzoną pamięcią, łatwością wypowiedzenia nieznanych dzieł i tem skorszą do spełnienia żądań swych przełożonych, gdy w tem powtarzaniu niezrozumiałych dla niej wyrazów, tkwi pewna doza komizmu. Ale młodsza o Tagblatt, ani nas gniewa jego artykuł ani ośmiesz, dajmy bowiem do jednego zawsze celu, do wykładów, do nauki w ojczyznym, polskim języku.

Jak tam przedstawia nas p. minister w Berlinie, o tem wcale nie wiemy i nie domyślamy się nawet. W każdym razie, gdyby nie się nie zmieniło po wizycie pana ministra, gdyby i nasz pokorny memoriał

wysłuchany nie został, sami o sobie myśleć musimy i jak się dobrze wyraził Postęp w artykule p. t. „Prosimy języka naszego a przez język Wiary św. ojców naszych”: „Zorganizujemy obronę języka naszego i Wiary św. po wszystkich dzielnicach pruskich, gdzie są Polacy katolicy przez zakładanie parafialnych Towarzystw i Bractw św. Anioła Stróża albo Dzieciątka Jezus. Zarzucimy tą siecią obrony wszystkie nasze strzechy, domy mieszczkańskie i dwory: niechaj każdy, od dziecka do starca, od ubogiego do możnego w miarę sił i dobrej woli, po fenigu, po groszu, płaci na tę obronę zagrożonego języka i wiary. Jest nas blisko 4 miliony pod zaborem pruskim. Nie trudno nam będzie poruszyć te miliony serc w imię obrony zagrożonych, najświętszych naszych skarbów. Przelewaliśmy tyle krwi w ich obronie przez całe wieki; oparliśmy się zwycięsko nawałnicy, stanęliśmy przeciw wymierzonym w nas systemom Bismarcka i jego sztabu z podniesioną przyłbicą ducha i prawdy i Bóg nam dopomógł. Będziemy przekonani, że Wszechmocny i tej ucziwej sprawie pobłogosławi, bo ona jest czystą i świętą”.

Tak mówi Postęp a wyrazi jego płyną szczerze i energicznie; — ten głos obwiejnego niedgdy pisma daje wiele do myślenia. Ostatecznie zanosi się na walkę stanowiącą, na spór niezem niepokonany. Prześladowania przekroczyły granicę możliwości i niedierpliwości. Głos Postępu nie jest odoobnionym, nie wypłynął z fanabery filisterskiej, jest poważnym i doniosłym. Bo oto równocześnie i Dziennik poznański omówił w długim wywodzie szczegóły wizyty p. ministra i możliwe jej następstwa, poczuwa się do obowiązku wypowiedzenia gorzkiej prawdy:

„Płacimy podatki z krwi i mienia, więc żądamy, by nas przestano traktować jako obywateli drugorzędnych. Żądamy języka ojczyznę dla dzieci naszych, bo jest on prawem przyrodzonym człowieka. Żądamy, by rodzice sami rozstrzygnęli o narodowości dziecka, bo zasada przeciwna jest równorzędna zniszczeniu praw rodziców, najświętszych i najszlachetniejszych. Żądamy innego systemu szkolnego, bo obecny wyjąławszy duszę dziecięcą a na takim gruncie wyrósł musza idea przewrotna, zgubna dla państwa i społeczeństwa”.

Niepodobna przypuścić choć na chwilę, aby w sferach rządzących apostrofa ta nie została przyjęta jako głos obywatelski, jako skarga wolnych a nieucieszczonych, aby postawienie takiego ultimatum, nie przysporzyło tych, dla których system bismarckowski jest do dziś jest idealnym.

Czekamy na nową walkę, ale ta walka zostanie nas pewnych siebie, silnych i niecofających się przed żadną ofiarą.

(Jeszcze o cholery. — Nowy środek leczenia. — Wyroby łódzkie w Konstantynopolu. — Ustawa adwokacka. — Przybycie lekarzy z Madrytu. — Alarm. — Kara cielesna dla kobiet).

Petersburg d. 3 lipca.

Z przyczyny ciągłych wypadków cholery w południowej Rosji, pojawiają się broszury rozmaitych kompetentów, omawiających środki leczenia tej okropnej choroby. Ostatecznie

p. Wereszczagin podał projekt, aby przy leczeniu chorego używano bardzo prostego a niewatpliwie radykalnego środka. W chole- rze głównym jest zadaniem, aby chory mógł się zapocząć. Otóż Wereszczagin radzi, aby choremu do góły podeszwy przystawić gotującą się samowar, bez obawy oparzenia go. Ze środkiem ten jest bardzo stosownym, przekonywa fakt najświeższy. Chory, któremu przystawiono do nóg samowar z wodą wrzącą, to jest temperatury 80°, sam, dobrowolnie starał się przycisnąć stopę do pokrywy samowaru jak najściślej. Operacja trwała od 4 do 5 minut, poczem chory usnął. Po niedługim czasie zauważono na jego czole występujący pot kroplisty. Chory po przebudzeniu się nie doznawał wcale zimna, lecz przeciwnie skarżył się na moony żar w stopach.

Wyroby tkackie w Łodzi w Królestwie Polskiem ostatecznie przemożny konkurencję angielską i w tych dniach z portu m. Odessy, wysłano do m. Konstantynopola znaczny transport łódzkiej towarów.

Wspomniawszy o porcie, dzielimy się z czytelnikiem niezbyt pocieszającą nowiną, bo jak świeżo postawiono, port w Kronsztadzie zostaje całkowicie zamknięty dla okrętów handlowych i wszelkich innych prywatnych statków, a natomiast otwartym będzie wyłącznie dla okrętów wojennych.

W Moskwie w r. 1893 odbędzie się wystawa wszelkich przedmiotów, narzędzi, przyrządów, i innych środków tak dawniej używanych przy gaszeniu pożarów, jak i nowo wynalezionych. Na wystawie zaprodukowane będą: dzieła traktujące o sposobach lokalizowania ognia, prawidła organizowania straży ogniowych, dalej przepisy ubezpieczeń, taryfy, jednym słowem cała literatura pożarowa i statystyka pożarów.

Ministerium sprawiedliwości zatwierdziło i przedstawi do sankcji monarszej opracowaną nową ustawę adwokacką.

Rząd wobec cholery diwnej nabiera stanowczości. W ostatnich czasach, całej dzielnicy tyfliskiej, nakazano usuwać bezwarunkowo wszystkich oduzieńców, którzy nie zastosują się do przepisów sanitarnych i nie pozwolą na desinfekcję urzędową swych mieszkań. Nadto między Tyflisem i Baku skasowano przejazd pociągów pasażerskich, pozostawiając jedynie pociąg towarowo-usobowy, który ze względu na bieg powolny, może być łatwo, w każdej chwili, desinfekcjonowany. W busztach na dworcach ma być wydawana bezpłatnie osobom jadącym koleją, woda gorąca. Pasażerowie winni zaopatrywać się w żywność co najmniej na dni 7, gdyż pociągi ulegają przez ten czas koniecznej kwarantannie.

W Petersburgu wywołała pewną sensację delegacja lekarzy z Madrytu, którzy wysłani będą do rozmaitych miejscowości Rosji dla badania cholery i środków przeciwdziałających jej zapobieganiu się od takowej. Wszystkie gazety uderzyły na alarm: — Czego oni od nas chcą? Rząd zrobił wszystko, co mógł i więcej nawet Hiszpania zdziałać nie jest w stanie!

Niedawno podniesiono kwestję chłosty w zakładach karnych, wymierzonej na politycznych przestępcach płci żeńskiej. Ka. Meszczerski gwałtownie przemawia za utrzymaniem kary chłosty, motywując tem, że ko-

biety poddawane chłostie nie należą do sfer wyższych, nie są ani radczyni, ani instytutki, ani gimnazjalistki, ani nawet akuszerki, ale wprost indywidua, których jedynie postachem można powstrzymać od politycznych wybrzyków. Krućca ks. Meszczerskiego mocno oburzyła społeczność moskiewską, a prasa gotuje się do dania należytej odpłaty średniowiecznemu zacofańcowi.

Kasy oszczędności.

(Z powodu 25-letniej działalności Kasy oszczędności m. Krakowa).

(Ciąg dalszy).

Mimo że mniejsze kapitały są w tych działach w obrocie, to przecież wierna swemu założeniu Kasa, równa, jak powyższe, otacza je opieką, bo są to działy przeznaczone do uścisnienia pomocy mniej zamożnym, a nawet nieraz prawdziwym nędzarzom. Pierwszym z tych działów jest zakład zastawniczy na zastawy ruchome, utworzony w roku 1889. Za przykładem naszej instytucji podobne zakłady wprowadzają inne Kasy w naszym kraju. Zakład ten, jak już zaznaczono powyżej i jak stwierdził długi szereg lat doświadczenia, przynosi prawdziwy pożytek ludności niemającej hipoteki, niemającej osobistego kredytu. Warto bliżej przypatrzeć się tej ludności w dniach ożywionych w naszym zakładzie zastawniczym; przychodzi tu w przeważnej części prawdziwie biedni, by otrzymać pożyczkę ratować się w ciężkiej niedoli, w chorobie, w chwilowym braku zarobku. Wiele kłopotów administracyjnych przysparza ten Zakład, to prawda; na zysk nie jest on obliczony, ale popierać go Kasa uważa za swój obowiązek, bo jest pożytecznym i potrzebnym, czego dowodzą następujące cyfry: od r. 1889 udzielono pożyczek na zastawy ruchome sztuk: 632.328 w kwocie 12.047.956 złr., spłacono na 611.001 sztuk kwotę 11.579.360 złr., pozostaje sztuk 21.327 na kwotę: 468.596 złr.

Działem kredytowym dla mniejszych przemysłowców jest tak zwana Kasa zaliczkowa założona w r. 1885, udzielająca pożyczek do wysokości 200 złr. na skrypt dłużny z jednym poręczycielem. Przy zakładaniu tej kasy przewidywano myśl stworzenia doradczego kredytu dla mniejszego przemysłu i handlu. Rękodzielni, niemający kapitału obrotowego, może tu na niski procent (4%) zaciągnąć gotówkę na zakupienie materjału surowego, na kaucję przy możliwej dostawie, na rozwinięcie warsztatu; mały handel zaciągnąć gotówkę do prowadzenia interesu. Niestety dział ten nie rozwija się tak, jak powinien, mając wszelkie potężne warunki, odpowiadające rzeczywistej potrzebie. Nie rozwija się zaś jedynie z powodu nierzetelności u prawie większej części wierzycieli; druga część, niestety mniejsza, osiągnęła prawdziwy pożytek i przy pomocy tej Kasy doszła lub dochodzi do pewnego stopnia zamożności. Liczba tych ostatnich wzrasta stopniowo. W krótkim czasie swego istnienia Kasa udzieliła w tym dziale pożyczek w wysokości złr. 80.889-02, spłacono: złotych reńskich 67.997-45, pozostaje kwota 12.891-57.

(Dokończenie nastąpi).

ZAKLIKA.

POWIEŚĆ WSPÓŁCZESNA

1893) przez
ZYGmunta KACZKOWSKIEGO

(Ciąg dalszy).

— Przecież z głodu nie umrzniesz. Na to Flora oparła się prawem ramieniem o stół a patrząc mu takimi oczyma w twarz, że w nich błyskawicznie ognie latały, zawołała drżącymi ustami do niego:

— Imbecyle! Ale przecież ja na to, ażeby z głodu nie umarła, nie potrzebuję ciebie!

W Ignasiu krew na to zastygła, jednak przemógł się i spytał:

— Ale jeżeli jest taka przeszkoda, to coż zrobić?

— I on jeszcze mnie pyta! — zawołała Flora, zrywając się od stołu a zbliżywszy się do niego i patrząc mu w twarz, dołączyła prawie już z pianą na ustach, — jeżeli nam ktoś przeszkadza, on s'en débarrasse! voilà tout!

Poczem obróciła się plecami do niego, zawołała: Crétin! i wyszła z salonu.

Ignas, zostawszy sam na sam z Filonem, patrzył przez chwilę w stół, potem spojrzął mu w twarz i rzekł:

— Przypnam ci się, że nie rozumiem. Przecież nie zechce wymagać, abym zamordował mojego ojca...

— Ona to zapewne rozumiała inaczej, — odpowiedział mu Filek, trochę tu uwaga zakłopotany, — ale w końcu nie można jej się dziwić, jeżeli znajdując się w tak krytycznym położeniu, usiłuje się bronić i nie przebiera pomiędzy środkami.

— To dobrze, — rzekł Ignas, — ale mimo to ja jej nie rozumiem. W jej postępowaniu jest pewna niekonsekwencja. Jakże? Ona jest za zupełną emancypacją kobiet, w zasadzie jest nawet przeciwna małżeństwu, słuby chce zastąpić ustnymi kontraktami, zrywanie tych kontraktów zostawia każdemu do woli — a w tym wypadku staje na zupełnie przeciwnym punkcie widzenia...

— To jest działanie tradycji, — odpowiedział mu Filek, — moc przyzwyczajenia a zresztą w tej chwili doznaje tak okropnego zawodu...

Ignas myślał nad tem przez chwilę a potem rzekł:

— Piękneby-to były rzędy, gdyby je w ręce swoje wzięły kobiety: natenczas rządzący światem nie rozsądził, nie rozum, nie zmysł praktyczny, tylko same namiętności.

Filek uśmiechnął się na to i chciał odpowiedzieć, — ale wtem weszła Flora. Była teraz całkiem spokojna, zupełnie niepodobna do siebie, zbliżyła się do Ignasia i rzekła do niego głosem takim, jak gdyby przed-

tem żadnej sceny pomiędzy niemi nie było:

— Mój Ignas, jedź ty sobie teraz do domu. Ja ciebie kocham — a nie mogę patrzeć na ciebie. Takich chwil nie należy przedłużać, dzisiaj się z sobą niczego nie dogadamy. Jedź sobie, przyjeżdżesz jutro albo pojutrze...

Ignas wstał, znowu skunfudowany. Nie wiedział na razie, co by to miało znaczyć. Ale przypomniał sam, że dzisiaj dalsza konwersacja pomiędzy niemi nie może doprowadzić do żadnego rezultatu, ścisnął jej rękę i rzekł:

— Kiedy tak chcesz, to odjadę. Ale proszę cię, zastanów się nad tem, com ci powiedział, mój projekt nie jest do odrzucenia...

— Dobrze, dobrze, zastanowię się, ale teraz do widzenia.

Ignas odjechał.

Kiedy brat z siostrą zostali sami, Filek spojrzął na Florę i spytał:

— Cóż się dowiedziało o półkowniku?

— On ma majątek w Kurlandji, — odpowiedziała mu Flora, — nawet dość znaczny, ma także pieniądze, bo bardzo dużo wydaje. Więc to byłoby dobrze. Ale on już ma nominację na generała i najdalej za tydzień wyjeżdża do Petersburga. Nie ma więc czasu do stracenia...

— Więc dobrze, — rzecze jej Filek, — więc ja ci radzę, nie namyślaj się długo, tylko bierz półkownika.

— Ba, — odpowie mu Flora, — kiedy

ty nie wiesz, co to jest, kiedy kobieta na prawdę się kocha. Ja bez tego szelmy Ignasia nie potrafiłabym żyć. On jest głupi jak buć, może mnie nawet tak bardzo nie kocha, nie umie się nawet dla mnie poświęcić, ale to darmo, ja takiego drugiego nie znajdę, ja jego za nie w świecie nie porzucę.

— Więc przyjmij jego propozycję, — rzecze jej Filek, — nie taka-to wielka historia jak rok za granicą przesiedzieć.

— Jaki ty głupi, mój Filek! Właśnie też ja się dam złapać w taką pułapkę. Zaklika będzie żyć jeszcze z jakie dwadzieścia lat — a ja będę przez ten czas siedzieć na jakimś przedmieściu jako żona człowieka nie mającego żadnej pozycji a tylko tyle majątku, że nasze dzieci nie będą mrzeć z głodu. Dopóki mieszkam w Genewie i nie wiedziałam wcale, co to jest towarzyska pozycja, to byłabym zapewne los taki przyjęła, ale teraz nie głupiam, teraz i ja chcę mieć towarzyską pozycję.

— Już ci zapewne, — rzekł Filek, który jakoś nie bardzo się w tem oryentował, co mu mówiła Flora, — możeby i to dało się zrobić, wszedłszy w negocjacje z Zakliką. Jeżelibyś się zdecydowała przenieść się z Ignasiem na Zmudź, to onby może na to małżeństwo zezwolił, tylko trzeba by z nim negocjować.

— Na negocjacje niema czasu.

— Więc weź półkownika.

— Ty głupstwa gadasz, — zawołała na to Flora z uśmiechem, — półkownik to tylko pokrywka, w razie koniecznej potrze-

by, w jednym razie i w drugim, ty nie nie rozumiesz...

Filek zamyślił się nad tem, aby to jakoś zrozumieć, ale napróżno. On znał drogi proste, otwarte, brutalne, ale ścieżeczki intryg były mu obce. Tymczasem Flora, chodząc wielkimi krokami po salonie, tak mówiła:

— Są na to jeszcze inne sposoby. Przecież nie dla zabawki zajmujesz się chemią. Podług ciebie chemia ma zmienić postać świata, czyżby na taki głupi wypadek nie było w chemii ratunku? Przecież musicie mieć jakiś eter, tak silny, że dość go po-wahać, ażeby się na wieczne czasy przewrócić...

Jak skoro mowa była o chemii, Filek się czuł zaraz w swoim żywiole. Jakoż odpowiedział jej z widocznym zajęciem:

— Takich eterów jest wiele, ale skutek nie zawsze pewny. Są przystępne pewne niedogodności, bo niełatwo je przy pewnym stopniu kondensacji zamknąć w flakonie, jedne szkło rozsadzają, przy innych korek wylatuje w powietrze. Ale ja teraz właśnie pracuję nad takim eterem mojego własnego wynalazku, formulkę mam, jest niemożliwa, robieniem już nawet experimenta i wszystkie mi się udają.

To mówiąc, wyjął pulers i ołówek z kieszeni i rzekł do siostry:

— Patrz, oto moja formułka.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Rada miasta.

(Posiedzenie z dnia 7 lipca r. b.)

Po krótkiej naradzie ponownie otworzył prezydent dr. Szlachetkowski posiedzenie publiczne o godzinie 6 min. 5. Między piętami nadesłanymi do Rady odczytał sekretarz p. Kosiński pismo Towarzystwa technicznego krakowskiego w sprawie budowy wodociągu. W piśmie tem Towarzystwo techniczne powołuje się na ogłoszoną świeżo obszerną i wyczerpującą rozprawę inżyniera p. Romana Ingardena o wodociąg regulickim podnosi potrzebę zbadania wód głębszych w Giełbaltowie, w dolinie Sanki i Wisły, i prosi Radę o zarządzenie takiego badania.

Na wniosek r. m. Rottera, pismo Towarzystwa technicznego odesłane zostało do komisji wodociągowej z poleceniem złożenia sprawozdania na wrześniowym posiedzeniu Rady miejskiej.

Na wniosek wiceprezydenta Friedleina, zaproszony został do komisji wodociągowej dyrektor Rotter.

Następnie udeiliła Rada żądane urlopy radcom miejskim: Laszkowskiemu Fr., Feintuchowi, Mendelburgowi, tudzież prezydentowi drowi Szlachetkowskiemu, i przeniosła r. m. Borohackiego na własne jego żądanie z sekcji prawniczej do sekcji skarbowej.

Wiceprezydent Friedlein zwraca uwagę sekcji III na potrzebę podwyższenia placu zatrudnionym przez miasto 2 murarzem i 1 cieśli; a r. m. Gwiazdomorski przypomina sprawę szatni i bud kramarskich na Małym Ryńku i na placu Szczepańskim, którą podnosił w roku ubiegłym, a która dotąd zalega w sekcji III, bez żadnego rezultatu.

R. m. Jakubowski imieniem komisji teatralnej przedstawia nagły wniosek w sprawie zamówienia kurtyny dla nowego teatru. Jak wiadomo, konkurs rozpisany przez komisję na wykonanie kurtyny nie wydał pomyslnych rezultatów, żaden ze szkiców zgłoszonych nie był zupełnie dobry, nadto zaś kompetenci stawiali dosyć niegłównie warunki. Z trudnego położenia wywabia komisja p. Henryk Siemiradzki, który ofiarował gotowość wykonania kurtyny dla nowego gmachu teatralnego i to na jaknajprzystępniejszych dla miasta warunkach, żądając jedynie zwrotu wyłożonych wydatków.

Kurtynę, która będzie 6 razy tak wielka jak „Pochodnie Nerona“ oddaje artysta miastu za 15.000 złr. Wobec tego komisja wnosi, aby ofertę Siemiradzkiego przyjąć i komisję do zawarcia oświadczenia upoważnić.

Wniosek ten Rada jednogłośnie przyjęła.

Na wniosek r. m. Kohna uchwalila Rada subwencję w kwocie 50 złr. dla komitetu kolonij leczniczych dla dzieci chorych szkół ludowych krakowskich wyznania mojżeszowego, poczem dyr. Niedziałkowski przedstawił potrzebę powiększenia parku Tallarda o jedną parę koni, uzasadniając takową ogromnem zwiększeniem czynności i znacznym wskutek tego zaległościom w czyszczeniu dołów. Rada wniosła przyjęcia i uchwalila na ten cel (konie, uprzęż, adaptacje w stajni etc.) kredyt do wysokości 1500 złr.

Następnie dyr. Niedziałkowski przedstawił Radzie imieniem sekcji I sprawę zakupna realności pod l. k. 4 na Podzamczu położonej, będącej własnością p. Schneidra, który na realności tej zamierza wybudować dom piętrowy, ewentualnie zaś, gdyby miasto zechciało od niego realność tę nabyć, żąda za takową 25.000 złr. (t. j. po 100 złr. za sążeń, cała realność bowiem ma powierzchnię 250 sążni). Ze względu, że realność p. Schneidra znajduje się tuż u podnóża Waweln (koło dawnego przewozu), że zatem wystawiony tamże budynek piętrowy, ewentualnie nawet dwupiętrowy, może znów zasłonić widok na Wawel i zepsuć jego stoki, ze względu wreszcie, że Rada objawiła w swoim czasie życzenie wykupna domów okalających Wawel, sekcja I sprawę tę Radzie przedstawiła i wnosi, aby realność p. Schneidra pod l. k. 4 na Podzamczu zakupić za kwotę 25.000 złr. i poleciła sekcji skarbowej obmyślenie potrzebnych na ten cel funduszy.

Nad sprawą tą wywiązała się dłuższa dyskusja, w której zabierali głos r. m. Kohn, Mendelburg, Redyk, Muczkowski, Jakubowski, Styczek i Friedlein. Jedni z mówców żądali odesłania sprawy do sekcji skarbowej, celem należytego jej zbadania, inni domagali się doradczego jej załatwienia, a to wbrew wnioskowi sekcji, ze względu na warunki stawiane przez właściciela są bardzo wygórowane, a obawa zepszczenia stoków Waweln w obecnym wypadku nie zachodzi, gdyż budynek przez p. Schneidra wystawiony, widoku na Wawel nie zasłoni. Ostatecznie Rada uchwalila wniosek r. m. Jakubowskiego o przejęcie nad wnioskiem sekcji do porządku dziennego.

Po załatwieniu powyższych spraw nagłych, przystąpiła Rada do załatwienia spraw znajdujących się na porządku dziennym posiedzenia. Bez dyskusji uchwalono wniosek komisji przemysłowej o wyasygnowanie p. Stanisławowi Barabasowi kwoty 200 złr. tytułem wynagrodzenia za udzielanie nauki rysunków na kursach robót kobiecych przy szkole wydziałowej żeńskiej za rok szkolny 1891/2. Dalej wniosek sekcji II. o udzielenie zaliczek w kwocie 6000 złr na zakupno węgla dla urzędników i służby miejskiej na rok 1892/3 i wniosek tejże samej sekcji w sprawie budżetu Sukienic na rok 1892.

W dalszym ciągu r. m. Jakubowski przedstawił sprawozdanie zarządu Muzeum narodowego za lata 1890 i 1891 tudzież wnioski zarządu, które po interpełacji r. m. Kohna w sprawie zakupna drugiego obrazu dyr. Łuszczkiewicza i wyjaśnienia sprawy przez referenta, Rada przyjęła. Między innymi przyjęła Rada do wiadomości zarządzenie komitetu Muzeum narodowego, że każda pierwsza niedziela miesiąca przeznaczona zostaje na bezpłatne zwiedzanie Muzeum.

Następnie na wniosek sekcji V-tej zapewniła Rada przyjęcie do gminy pod warunkiem uzyskania obywatelstwa austriackiego p. Józefowi Unierzyckiemu, artyście malarzowi i asystentowi przy szkole sztuk pięknych w Krakowie, i ka. Łukaszowi Bolesławowi Bayerowi, członkowi Zgromadzenia księży Misjonarzy w Krakowie.

Wreszcie przystąpiono do nadania wnioskiem sekcji III cieć co do zmiany § 22 lit. g statutu gminnego m. Krakowa, w kierunku przyznania prawa wyborczego ukończonym technikom i kandydatom notarialnym, posiadającym wszelkie warunki uzyskania posady notarialnej — wszelako dla braku kompletu musiano przerwać posiedzenie.

Emil Zola o zwierzętach.

Jeden ze współpracowników gazety *Écho de Paris* zwrócił się do Emila Zoli z zapytaniem, jak traktuje w pracach swoich zwierzęta.

— Jestem bezwarunkowym przyjacielem zwierząt; — odpowiedział znakomity romansopisarz — uwielbiam je, zawsze ich wiele trzymałem u siebie, a w moich książkach znajduje się także o nich niemało. I niema w tem nic dziwnego; przecież zawsze starałem się oddać rzeczywistość w całym jej obszarze, opisywać i zwierzęta i ludzi.

Diennikarz się na to uśmiechnął. — Dziwnem się panu zdaje, a potem dopiero ludzi? — Nie cofam słów moich wcale. Powtarzam, iż chciałem w moich pracach pomieścić i zwierzęta i ludzi, wszystkie zwierzęta i ludzi wszystkich. Dom mój zawsze jest przepelniony zwierzętami. Był czas, gdy w Paryżu za mykałem się literalnie z pięcioma lub sześcioma kotami. Nadzwyczajnie lubię koty. Zaczęłem od tego, iż w *Nouveaux contes* d. *Nanon* opisałem dwa koty, białego i czarnego. W foyer teatru w „Nana“ znajduje się tusty rudy kot, nie lubiący zapachu maszyn, którym sobie smaruje twarz stary komik Bosque, przed nalepieniem zarostu.

W „Thérèse Raquin“ do rzędu osób działających, wtrącony został zagadkowy kot François, kot o spojrznięciu snurkiem, ironizmem, przenikającym aż do głębi; w „La joie de vivre“ opisałem moją ulubienicę, Minouche, białą, maleńką kotkę, z delikatnym pyszczkiem i ogonkiem, wdrygającym się na widok błota. Kotki wogóle były zawsze moimi faworytkami, nie myśl pan jednak, ażebym n siebie na wsi nie miał całego zwierzynia. Są tam króliki, koguty, kury, gęsi, kaczki, są także: krowa i osioł i trzech psów olbrzymich.

W Paryżu mieszka przy mnie malutki piesek rasy pomeraniańskiej, który się wabi: monsieur Pinpin, doskonale wytresowany do polowania, ale przepędzający dni całe w fotelu obok biurka, gdy pracuję. Miałem też innego psa, którego lubiłem niewypowiedzianie. Kupiłem go na wystawie psiej z klatki, gdzie siedział razem z kotem. Malutki, że zdawał się raczej zabawką dla dzieci, oczarowywał mnie i moją żonę swymi figlami i wdziękami poruszeń... Pewnego pięknego dnia jednak zaczął być niespokojnym, kręcił się w koło i piszczał żałośnie. Ile mi się zdaje, zrobił się mu wrzód na mózgu. Brałmy go z sobą przez dwa lata do Mont-Dore, aż w końcu z bólu oszalał. Biedny mały, szalony piesek. Po takich nocach nie rozstałem się z nim, trzymając go na rękach... Zdaje mi się, że mógłbym napisać zadziwiające rzeczy o tem małym stworzeniu.

Choć to może jest objawem miłości własnej, uważam się za jednego z tych pisarzy, którzy więcej od innych myśleli o zwierzętach. Zresztą to zależało nie od mnie, muszę je bowiem lubić... Jest to poprostu kwestia dziedziczna. Spójrzcie tylko na dzieci. Gdy są jeszcze zupełnie małe, już widzą, czy lubią, czy nie lubią zwierząt. Drogi pośredniej tu nie ma. Na północy zwierzęta zwykle lubią, na południe nie czują do nich żadnej sympatii.

Z pomiędzy wszystkich moich romanów najwięcej zwierząt wyprowadziłem w „La faute de l'abbé Mouret“. Tu bowiem odmowałem i cały mój kurkik z Mendon i krowę Lizę, a nawet wiewiórkę Mathien... Gdyś się kąpał na brzegu morza w Piriac w Bretanii, robiłem ciekawe spostrzeżenia nad stadem gęsi... Przypominasz pan s bieżące gęsi w „La terre“, to jest to samo stado, które szpiegowałem w Piriac. Gęsi to ogromnie śmieszne ptaki. Chodzą gromadami, a przed każdą gromadą prowadzi. Gdy on się zatrzyma, zatrzymują się jednocześnie i pozostałe gęsi, zwróci dziób na lewo, wszystkie gęsi robią to samo. Na wsi niejednokrotnie spotkać można ciekawe widowisko, gdy spotkają się dwa stada gęsi, należące do różnych właścicieli. Nie było wypadku, żeby zmieszaly się w jedno stado. Prowadzący ich zatrzymują się w pewnej odległości, reszta zaś gęsi jakby kamienie. Po chwili dopiero następuje kiwanie dziobami w różne strony i ucieczka... To bardzo zabawne.

Co najważniejsza, to fakt, iż szczegóły takie uchodzą uwadze przeważnie ludzi pisarzy... W jednej znowu z moich powieści przedstawiłem krowy. — I osła, który się upija, a potem ma nudności... — Nie wspominał mi pan o tem! Tyle już razy wyrzucano mi tego osła... Kwestja jednak nie ulega, iż i konie i osły mają pojęcia do wina... W „Germinal“ opisałem konia, znajdującego się w kopalni i królika... Reszty, doprawdy, nie pamiętam. Gdybym chciał uzupełnić listę, musiałbym przewertować chyba wszystkie moje książki, a to zanadto by mnie umęczyło, nie może bo pan sobie wystawić, jak prędko zapominam to, co piszę... Czy przędę czy później, jednak będę musiał to zrobić, przy ogólnem ich wydaniu.

Teraz jednak drzę na samą myśl o tem.

KRONIKA LITERACKO-ARTYSTYCZNA.

△ Znany artysta-malarz, Wereszczagin, przebił się na stały pobyt z Paryża do Moskwy. W okolicach Paryża, w Maisson Laftite, posiada on piękną pracownię, którą chce obecnie sprzedać. Pracownia składa się z apartamentów zimowych i letnich. Te ostatnie są zbudowane na kołach i można je za pomocą szyn przenosić z miejsca na miejsce. Obok pracowni znajduje się cieniasty park.

△ (K. Tet.). W ozdobnem wydaniu, z 14 tablicami litograficznymi, 8 cynkotypami i 2 chromotypami, wyszła rozprawa znanego i zasłużonego badacza archeologii, dra Stanisława Tomkowicza, pod tytułem: *Szpital ś. go Ducha*. Dawnych czasów sięga szpital krakowski, bo XIII wieku; pierwotnie założony na Prądniku, przeniesiony został do Krakowa z powodu niebezpieczeństwa, jakie ma groziło od Mongołów. Szpital powierzone Duchakom, zakonnikom sprowadzonym z zagranicy, których organizację i historję autor szczegółowo opisuje. Dzieje gmachu ś. go Ducha znajdujemy tu również szczegółowo skreślone. Rzecz cała, oparta na gruntownych studiach i pisana bardzo zajmująco, stanowiłoby cenny przyczynek do historii zabytków Krakowa, a dr. Tomkowicz złożył nią nowy dowód swej pozytywnej pracy.

△ (K. Tet.). Czerwcowy zeszyt Atenem zawiera: szkic „Nie pozwalam!“ przez K.; „O znaczeniu i zadaniach historii filozofii“ przez Wincentego Lutostawskiego, rzecz bardzo zajmująco pisana, odwołująca potrzebę badania historii filozofii; *Niedyskretna*, nowela W. hr. Łosia, której bohaterami są oficerowie od huzarów węgierskich (dokonawszy nastąpi); *Wiktory Hugo wobec dzisiejszej krytyki* przez N. T., szkic, w którym autor polemizuje z nieprzychylnymi poglądami na wielkiego francuskiego poety, przychodząc do konkluzji, iż „inwentarz przyszłości, uprzątając wiele rupieci, zachowa w panteonie ludzkości z francuskich poetów XIX-go wieku jednego Wiktora Hugo“ (czy Musset to także „rupiecie“); *List nieznanego Juliusza Słowackiego* przez Leopolda Meyet, pisany w Genewie 1 kwietnia 1835 r. do matki, *Ubezpieczenia na życie, ich rozwój i stan dzisiejszy* przez Edmunda Ginwilt-Piotrowskiego, *Przegląd artystyczny* przez Olwka; *Stanisław Grochowski* cenne studjum Piotra Chmielewskiego; *Z teorii i faktów przyrodniczych* przez Maksymiliana Flama; *Dwie etymologie* przez dra Maksymiliana Kawczyńskiego; *Akademia czeska nauk i sztuk pięknych w Pradze* przez Bronisława Grabowskiego; Kilka słów w sprawie autentyczności dukatów Władysława Łokietka i Aleksandra Jagiellończyka przez Wiktora Wittega; *Pozbory i sprawozdania* (Poezje Stanisława Rosowskiego, ocenil Nit); *Nowości naukowe i literackie*; *Kronika miesieczna i Nekrologia*. Cały numer przedstawia się zatem nader zajmująco i poważnie.

Kronika zamiejscowa.

KURJER PROWINCJONALNY.

* Z Jarosławia nam piszą: Świetny magistrat naszego miasta słynie ciągle oryginalnością obyczajów, urządzeń i rozporządzeń, które jednak świat cywilizowany w podziw wprawiają. — I tak, gdyby kogoś chęć wzięła zwiędzać nasze miasto w dniu poniedziałkowym lub czwartkowym i gdyby wążkami ulicami wieczorem — po zepsutym trotoarze poważnie kroczył — poczyniłby szczególne spostrzeżenia.

Oto widziałby polityantów uganiających się za służącymi i bijących biedne dziewczęta nieletościwie. Następnie słudzy bezpieczeństwa prowadzą dziewczę do magistratu, gdzie jej oznajmują, iż jeżeli się rozkazom opierać będzie, 2 dni o głodzie w areszcie posiedzi — a jeżeli się podda woli p. sekretarza, tj. jeżeli umyje podłogi 2 lub 3 kancelaryj, puszczona będzie po skończeniu roboty na wolną stopę.

Świetny magistrat zapominał zapewne, iż na koszt takich czynności przeznaczone są fundusze, których na coś lepszego obrócić nie można.

* Marszałkiem Rady powiatowej likiej wybrany został w miejsce dotychczasowego marszałka p. Teofila Żurawskiego, który przesiedlił się do powiatu jarosławskiego — p. Józef Jordan, właśc. dóbr. Olszanica, zaś wicemarszałkiem p. Łaszczyński, właśc. dóbr. Łobosów.

* Wybór uzupełniający jednego członka do likiej Rady powiatowej z grupy gmin miejskich rozpisany został na 4 sierpnia r. b.

* Dyrektorem Towarzystwa zaliczkowego w Lisku wybrany został p. dr. Jan Strutyński, adwokat krajowy. Dotychczasowy dyrektor, p. Antoni Makymowicz, opuścił Towarzystwo z powodu niedołęstwa wieku i osłabienia.

* Zarząd buray im. „Stefana Batorego“, w Wadowicach ogłasza konkurs na 14 miejsc dla biednych uczniów tamtejszego gimnazjum. Z tych miejsc są 3 bezpłatne, 6 za opłatą miesięczną w kwocie 5 złr., a 5 za opłatą miesięczną w kwocie 12 złr. w a.

Ubiegający się o przyjęcie do buray, mają się wykaazać: a) świadectwem szkolnem z postępem przynajmniej dobrym z obyczajów i przedmiotów, b) świadectwem ubóstwa, c) świadectwem zdrowia i wnieść te podania do Zarządu buray najpóźniej do końca lipca r. b.

Pierwszeństwo do przyjęcia mają uczniowie pochodzący z powiatów: wadowickiego, żywieckiego, bielskiego i myślenickiego, z których przeważnie płyną fundusze na utrzymanie tejże buray.

KURJER POZNAŃSKI.

* W Szamotułach zabił pan Stanisław Turno w dniu 2 b. m. jednym strzałem, kulą,

dwa duże jelenie. Rogi jednego wykazywały dwa nasienie, drugiego czterenaście odnóg.

* Ofiarą gazów trujących padło w nocy z piątku na sobotę 4 górników w kopalni w Zabrzu na Górnym Śląsku. Wydobyto ich na drugi dzień przed południem już bez życia.

KURJER WARSZAWSKI.

* Grono zwolenników talentu p. Bolesława Ładnowskiego, wyprawiło dlań nezte celem uczczenia 30 letniej jego działalności na scenie. P. Ładnowski urodził się w 1842 roku w Płocku, a synem jest również, jak on, aktora i pisarza. Pierwszy raz występował w lipcu 1868 r. w „Ślubach panieńskich“ w Warszawie, w teatrze Rozmaitości. Zakres jego roli jest zbyt znanym, aby go tu przytaczać było potrzeba; p. Ładnowski należy do najwybitniejszych aktorów polskich w powojennym kierunku. Jako reżyser po śmierci Tarkiewicza, złożył również p. Ładnowski dowody swych zdolności. Za czasów dyrekcji Skorpinki, bawił p. Ładnowski dłuższy czas w Krakowie i tu rozpoczął grywać role szekspirowskie.

KURJER WIEDEŃSKI.

* W okręgu Oberhollbrunn we wsi Obrütz w niedzielę 3 b. m. podesza sumy, kiedy miejscowy proboszcz mówił o zachowaniu trzeciego przykazania: „ramięjabyś dzień święty święcił“, przytaczając smutne przykłady kary Bożej, jaka spada na gwałcących to przykazanie, w chwili, kiedy kałdż czytał ewangelję, nieopodal kościoła, parobek Ferdinand Schneider pohnął w serce nożem młodego Franciszka Northa, syna miejscowego właściciela realności i zabił go na miejscu. Wypadek ten sprawił przerażające wrażenie na obecnych. Zabójca oddał się w ręce władzy sądowej.

Z RÓŻNYCH STRON.

* W sabaudzkich Alpach zabiło się dwóch oficerów, a ciężko się zranil jeden oficer i żołnierz z 13 batalionu francuskich strzelców alpejskich. Nieszczęście wydarzyło się na lodowcu. W roku zeszłym zabiło się również w sabaudzkich Alpach dwóch francuskich oficerów.

* We Francji w niektórych miastach znaczący gazety wybuchy cholery, jako to: w Aubervillies w pobliżu Paryża, zmarła niejaka p. Vitté, w parę godzin później robotnik Alfred Dnal. Były wypadki epidemii w Conr neave i w St. Denis. Zarządzono środki prewencyjne.

† W Paryżu zmarł Edmund Bazire, redaktor *Intraspicant'a*, organu Rocheforta.

* W Petersburgu zegarmistrze zastępują robotników-chłopów dziewczętami, z wielkiem powodzeniem.

KRONIKA EKONOMICZNA.

Ułatwienia pocztowe. (Dokończenie). 4) Posyłki za rewersem z wrotnym należy po stronie adresowej zaopatrzyć łatwym do odczytania wyrazem: rewers zwrotny — Rückschein. Markę pocztową za rewers zwrotny winien nadawca przyklepić na samej przesyłce a względnie na adresie przesyłkowego.

5) Znosi się dotychczasowy przepis ograniczający prawo nadawcy dysponowania swoją posyłką i podobnie niechyla się przepis wzbraniający zmieniać cokolwiek w adresach na przekazie pocztowym.

6) Potwierdzenia, że telegraficzny przekaz został rzeczywiście wypłacony można żądać, za płacizwy należytości przepisanej i przyklepiwszy markę stemplową od pokwitowania przypadającego na przekazie ośmiodniowym.

7) Do inkasowania wylosowanych papierów wartościowych (titres amortis) można obecnie nżywać zleceń pocztowych. Nie wolno jednak w jednym zleceniu pocztowym oddać łączący dokumentów o różnych terminach płatności (Fälligkeit), gdyż zlecenia takie nie będą od poczty przyjęte albo zwrócone zostaną bez skutku zlecającemu.

Termin do wykupu dokumentów i w ogóle papierów produkowanych naznacza się dla dłużników na dni siedm liczyć się mających od dnia, który następuje po prezentowaniu. Wszelako nieczni się zawsze zadość życzeniom nadawcy na spisie dokumentów wyrazonym, żeby dokumenta rzeczzone w razie nieprzyjęcia takowych ze strony adresata a zatem po bezskutecznem prezentowaniu, dorgczone zostały tamże innej po nazwisku wymienionej osobie.

Uzupełniając wreszcie istniejące pocztowe przepisy (iż nie wolno używać zleceń pocztowych do utrzymywania korespondencji między wierzytelem a dłużnikiem) stanowi się, że oddać wolno umieszczać żadnych korespondencyj prywatnych na dokumentach mających być doręczonymi za użyciem zlecenia pocztowego, inaczej bowiem nie nastąpi prezentowaniu. Nakoniec zwracamy baczną uwagę czytelników, że przepisy powyższe obowiązują tylko w obrębie monarchii Anstryacko-węgierskiej i krajów zabranych (Bośni i Hercegowiny), nie zaś w obszarze całego związku pocztowego, co już wynika z nazwiska obwieszczeń rządowych.

Kronika polityczna.

Wiener allgemeine Ztg. wyjaśnia ze stanowiska prawniczego, czy i o ile najwyższy trybunał państwa mógł się uznać niekompetentnym w sprawie Spinić'a.

O zakresie kompetencji swej rozstrzyga w myśl artykułu 4 ustaw zasadniczych państwa

z 21 grudnia 1867 r. sam trybunał państwa i to bez odwołania, a więc strona kwestji najmniejszej nie ulega wątpliwości.

Jak twierdzą motywa, przytoczone przez trybunał państwa, sprawę Spinić'a pojmnować można dwojako: jako wypływ władzy sądowniczej państwa lub jako wyuik prerogatyw państwa, służących mu nad własnymi funkcjonarjuszami. W pierwszym wypadku trybunał państwa jest niekompetentnym, gdyż jak orzeka artykuł 3 wymienionych ustaw zasadniczych, trybunał państwa jest powołany tylko do rozszadania spraw wynikających z postępowania drogą administracyjną. W drugim razie trybunał państwa był tym razem zgodnym sam sobą, raz już bowiem dnia 23 kwietnia 1885 przy sposobności podobnego wypadku wydał orzeczenie, iż nie jest kompetentnym w sprawach wynikłych z postępowania dyscyplinarnego. Posłowi Spinić'owi nie pozostaje zatem inna droga, jak skorzystać z poparcia Rady państwa, która jego sprawę powierzyła do rozpatrzenia komisji nietykalności i uważa ją za akt naruszenia nietykalności poselskiej, zagwarantowanej konstytucją.

Z rozpraw Rady państwa nad ustawą o księgosuszu zasługuje na uwagę odpowiedź przedstawiciela rządowego Erba, udzielona posłowi Struszkiewiczowi w sprawie analogicznej ustawy o księgosuszu na Węgrzech. Rządowi zakomunikowano już projekt podobnej ustawy. Również cenne są daty przytoczone przez Brunnera, dowodzące, jak silnie handel eksportowy byłby wzmógł się w Zaltitawii i to na niekorzyść Przedlitawii. Do roku 1874 kupowała Przedlitawia przeciętnie 50 545 sztuk bydła węgierskich. W 1882 r. ten import wzrasta już do 84.338 sztuk w cenie 17 milionów, w 1886 r. do 115.000 sztuk w cenie 24 milionów, w 1889 r. do 151.000 sztuk w cenie 24 milionów, w 1890 r. do 210.000 sztuk w cenie 40 milionów. A zatem przed dwoma laty zapłaciła Przedlitawia drugiej połowie monarchii ni mniej ni więcej tylko czterdzieści milionów w złr. za samo bydło. Mowca domaga się wyższego zaopiekowania się rolnictwem.

Steinwender przemawia w Bielu, wyłuszczając program stronnictwa niemieckonarodowego w sprawie wiadomych zarządzeń administracyjnych. Stronnictwo niemieckonarodowe żądać będzie stanowczych gwarancji, iż w administracji państwa ustanie żywciliwa tendencja dla Słowenów — w przeciwnym razie zaś głosować będzie przeciw regulacji waluty. Lewica o wszystkich wie i na wszystko się godzi. Twierdzenie, jakoby on (Steinwender) wpływał drażliwo i waśnił Niemców, jest potwarzą.

Grazer Tagespost wyzywa stronnictwa niemieckie do zgody i solidarności. Zaleca postępowanie energiczne, ponieważ kół wyborców są zaniepokojone i wzburzone.

Reichsanzeiger w polemice z *Hamburger Nachrichten* oświadcza, iż obecny kanclerz przed mianowaniem go kanclerzem, nigdy politykę się nie zajmował, a zatem kandydatem centrum — jak to powiada ks. Bismarck — być nie mógł, ani też z centrum w jakichkolwiekbyś stosunkach nie mógł pozostać.

Hamburger Nachrichten po raz drugi gwałtownie uderzają na *Norddeutsche allgemeine Zeitung*. Jeśli książę Bismarck w Wiedniu zapomniał o zasadach grzeczności, to byłoby to naturalnem następstwem wnieśsania się rządu niemieckiego w sprawę audjencji u cesarza Franciszka Józefa. Ks. Bismarck w żadnym razie nie jest towarzysko upadłą osobą i nie pozwolił się za taką uważać. Jeśli zaś Caprivi uchylił się od przyznania, iż pozostawał w bliższych stosunkach ze stronnictwem centrum, przypomnieć mu można czas *Reichsglocke*. Nie mniej wymownym jest fakt, iż z przyjęciem do steru Caprivięgo, centrum stało się główną podporą „nowego kursu“, Polacy zaś jego beniaminkiem.

Münchener allgemeine Zeitung raz jeszcze potwierdza podaną przez się wiadomość, iż powodem gniewu ks. Bismarcka na rząd niemiecki obecny, było wnieśsanie się tegoż rządu w sprawę audjencji u monarchy, z którym od lat czterdziestu były kanclerz żyje towarzysko. Jeśli organa rządowe nazywają ks. Bismarcka głową opozycji, on ze swej strony ma to tylko do nadmienienia, iż niczego już na tej ziemi nie szuka, i że radby obecnych kierowników państwa niemieckiego nie usuać, ale uczynić lepszymi.

Lagasse, obrońca Ravachola, uzyskał audjencję u prezydenta Carnota, upraszając o ulaskawienie. Sam Lagasse wszakże nie bardzo wierzy w skutek swojej misji.

Zasądzenie Béali i Marietty Soubert nastąpiło za ukrycie Ravachola przed okiem sprawiedliwości w 1891 r., po jego ucieczce z więzienia Villeboeuf-le-Haut.

O kwadrans na trzecią w nocy 7 b. m. konserwatyści angielscy mieli już 123 krzesel, liberalni uniönści 19 krzesel, gładścioczy 97 krzesel w izbie gmin. Wybrano również 5 kandydatów robotniczych. Pozostaje jeszcze do dokonania przeszło 400 wyborów.

Po dwudniowych obradach przyjął storting norweski 65 głosami przeciw 49 i dres lewicy. Adres stylizowany ma być w sensie znanego adresu przedyum Izby.

W Homestead w Pensylwanii trwa od kilku dni strejk kowali, podczas którego wybuchy zaburzenia. Kiedy policja wystąpiła w obronę tych czeladników kowalskich, którzy robotę opuszczać nie chcieli, robotnicy rzucili się na nią, strzelając i bijąc kijami. W utarcze 10—15 osób zostało ranionych, w tej liczbie 5 policjantów. Najazutj rano policja podpiłyła na lodziach w stronę obywatelską strajkujących. Kilkakrotnie wszakże została odparta od brzegu. Padło 5 strajkujących. Robotnicy rozlewali naftę i usiłovali wniezić pożar na lodziach. Skoro 5000 robotników z Pittsburghu nadciągnęło, policjanci musieli się poddać i zostali pojmani jako jeńcy.

Kronika krakowska.

Kalendarzyk zabaw i zebrań publicznych.

Sobota 9 lipca.
O godzinie 11-tej przed południem wystawa szkolna okręgu krakowskiego zamiejskiego w salach seminarjum nauczycielskiego żeńskiego.
O godzinie 4 po południu koncert muzyki wojskowej i przedstawienie w parku krakowskim.
O godzinie w pół do 8 wieczorem przedstawienie operki lwowskiej w miejscowym teatrze: „Żydówka” (opera).
Niedziela 10 lipca.
O godzinie 10-tej rano walne zgromadzenie Czechołów w sali Józefa przy moście Podgórszczyku.
O godzinie 11-tej przed południem wystawa szkolna okręgu krakowskiego zamiejskiego w salach seminarjum nauczycielskiego żeńskiego.
O godzinie 4 po południu wielki festyn w parku dr. Jordana na rzecz „Macierzy szlacheckiej”.
O godzinie 4 po południu koncert muzyki wojskowej w ogrodzie Strzeleckim.
O godzinie 4 po południu koncert muzyki wojskowej i przedstawienie w parku krakowskim.
O godzinie w pół do 8 wieczorem przedstawienie operki lwowskiej w miejscowym teatrze: „Ptasznik z Tyrolu” Zeller.

Jutro wyjdzie ilustrowany numer „Kurjera Polskiego” w objętości 10 kolumn i sprzedawany będzie w Administracji po 20 ct.

P. Marjan Gawalewicz. W dniu wczorajszym opuścił Kraków udając się z powrotem do Warszawy.

Z Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny odbędzie posiedzenie dnia 11 lipca w poniedziałek o godzinie 6 wieczorem z następującym porządkiem dziennym: 1) Prof. dr. Wł. Abraham: Legacja Gentili i jej znaczenie dla Polski. 2) Dr. St. Krawczyński: Studja nad początkami dyplomatyki polskiej.

Początek odbędzie się posiedzenie ściślejsze. **Zmiana programu.** W zapowiedzianym na jutro festynie w Parku dr. Jordana na rzecz Macierzy szlacheckiej zamiast proponowanej loterii fantowej, odbędzie się sprzedaż malowideł na drzewie, kamieniu, płótnie, atlasie itd., wykonanych przez kandydatki seminarjum żeńskiego. Połowa dochodu ze sprzedaży przeznaczona jest na Macierz, zajmującą się nader podobnie szlacheckimi. Podczas festynu przegrzycie będzie na zmianę „Harmenia” z wojskową muzyką.

Z teatru. Dziś po raz pierwszy w tym sezonie afisz teatralny zapowiada „Żydówkę” Halévy'ego. Główne partie spoczywają w rękach pani Kasprowiczowej, panów: Jerzyny, Zegarkowskiego i Laskowskiego. Jutro po raz dwunasty: „Ptasznik z Tyrolu”.

Z dyrekcji ruchu kolei państwowych. Przy losowaniu 4 1/2% obligacji kolei Karola Ludwika emisji z roku 1881, które w myśl ustawy z dnia 25 listopada 1891, d. u. p. nr. 164 na rachunek c. k. rządu przeszły, zostały wszystkie te obligacje w obecności dwóch c. k. notariuszów do opłaty z dniem 1 stycznia 1893 roku wylosowane. Wypłata tych obligacji nastąpi od dnia 1 stycznia 1893 r. przez główną kasę c. k. generalnej dyrekcji anstr. kolei państwowych i przez bank związkowy we Wiedniu jakoteż we Lwowie, Berlinie, Wrocławiu, Hamburgu, Lipsku, Monachium, Sztutgardzie i Frankfurtu n/M. w pełnej wartości w rzeczywistej monnaie srebrnej a. w. przyczem równocześnie przypadające 4 1/2% odsetki za czas od 1 lipca 1892 do 1 stycznia 1893 r. posiadaczom obligacji wypłacone zostaną.

Obligacje te muszą być zaopatrzone w kupony płatne w dniu 1 stycznia 1893 i późniejsze, gdyż w przeciwnym razie wartość brakujących kuponów od kapitału do wypłaty przypadającego ściągnięta będzie.

Towarzystwo utworzone z banku związkowego we Wiedniu, z firmy Mendelssohn i spółka w Berlinie, z niemieckiego banku efektów i weksli w Frankfurtu n/M. i z firmy Braci Bethmann tamże, dalej z północnego banku niemieckiego w Hamburgu, które pożyte 4% byłej kolei Karola Ludwika w nominalnej wartości 75,000,000 a. w. w srebrze na siebie przyjęło, przysługujące prawo, właścicielom wylosowanych 4 1/2% obligacji oferować zamiennie tychże na obligacje 4% kolei Karola Ludwika, wolne od podatku, wydane na podstawie ustawy z dnia 22 marca 1890 roku, a w myśl ustawy z dnia 25 listopada 1891 r., d. u. p. nr. 164 na rachunek c. k. rządu do wypłaty przyjętych.

Loteria. Wszystkie kantory loteryjne w Krakowie są w posiadaniu żydów, dopuszczających się rozmaitych nadużyć. Od każdej bowiem sumy wygranej odciągają dla siebie 10% i więcej, (pomimo, że już Skarb Państwa każe sobie płacić 15% od wygranej). Jeżeli ktoś „śmielejz naturą” zapyta się pana Diamanta lub Skowronka, dlaczego mu odciągają tak wiele, kantorzysta odpowiada na to: niech pan czeka 14 dni, to się panu zapłaci bez odciążenia. Jest to czysty wybieg, bo kantor tyle pieniędzy ze stawek posiada, żeby mógł natychmiast wypłacić, jak się to dzieje w Wiedniu, w katolickich kantorach. Mówimy tutaj tylko o mniejszych wygranych, gdyż większe nadzwyczaj rzadko się przytrafiają, a w takim razie oczekiwanie na wypłatę jest w zupełności wyeliminowane. Panowie żydzi, właściciele kantorów, nawet w wypadkach, jak to się zdarzyło niedawno na loterii berneńskiej, gdzie listy stawek nie doszły, potrafiły z całą swobodą odciągać sobie 10% od pieniędzy złożonych. Wyzyskiwanie tego rodzaju po-

winno nie być tolerowane na przyszłość, a dyrekcja skarbu powinna kontrolować skrupulatnie panów kantorzystów loteryjnych. Wynagrodzenia ich bowiem są doprawdy pozazdrościć godne. Od skarbu dostają 5% od sumy obrotowej. W Krakowie mamy kantorów 21, które mają obrotu przeciętnie do 27,000 złr. na miesiąc, t. j. na jeden kantor wypada 1300 złr.

Zakład leczniczo wychowawczy. Dr. Jan Kanty Regiec, lekarz tutejszy, oraz profesor wyższej szkoły realnej, otwiera z początkiem nowego roku szkolnego pensjonat leczniczo-wychowawczy w Krakowie. W mieście naszym, którego liczne zakłady naukowe gromadzą wielką ilość młodzieży, zakład taki jest bardzo potrzebny; bo wśród tej młodzieży znajduje się niestety wielu słabowitych, rekonwalescentów, lub wymagających ciągłego nadzoru lekarskiego z jakichkolwiek powodów. Dla wszystkich tych pobyt w pensjonacie lekarza pedagoga, może być bardzo zbawiennym, bo nawiązując im instancją opiekę lekarską, daje zarazem możność dalszego, odpowiedniego kształcenia się. Nowopowstańca zakładu życzymy najlepszego powodzenia.

Gmina Ludwinów, położona po drugiej stronie Wisły, naprzeciw Skalki, pod względem sanitarnym znajduje się w opłakanym stanie, wolałoby o gwałtowne zarządzenie. Dzięki bowiem spółce żydowsko-krakowskiej, która przez zakupienie gruntów na zaprowadzenie ilet i po zbronowaniu ich, przez to samo skasowała wszystkie ścieżki, uniemożliwiła spław wody deszczowej; zapanowało powietrze istnie epideczne. Dodajmy do tego garbarnię, znajdującą się w Ludwinowie, a doprawdy niewielkiej potrzeba fantazji, aby wyobrazić sobie, jaki w dniu upalne panuje tam zapach! Jeziora potworzone z wody płynącej z garbarni! — to wystarczy. Dziwi się tylko przychodzi obojętności na podobny stan gminy miejscowej. Wypadki chorób zakaźnych, które w ostatnich czasach nawiedziły Ludwinów, nie obudzili jednakowoż z uśmiechu władzy odpowiedzialnej. Powyższą notatkę podajemy w ogólnym interesie — pragniemy po pierwsze zwrócić zapażrzoną uwagę... księżycu czy członków władzy na właściwy punkt, — po drugie: niniejszem ostrzegamy wszystkich Krakowian i Podgórczan, żeby wszelkich wycieczek zamiejskich w okolicę Ludwinowa zaniechali, przynajmniej jak na teraz.

Sprostowanie. We wczorajszej wzmiance o teatru mylnie wydrżowano „Ptasznik z Tyrolu”, powinno być: „Ptasznik z Tyrolu”.

Samobójstwo czy zbrodnia? Znalezione w dniu wczorajszym zwłoki pod Dąbkiem, płynące po Beszce, a jak się okazało zwłoki te były Jana Szafranka, właściciela realności na Półwini Zwierzynieckim 1. 54 i urzędniaka kolei państwowych. Topielec miał na głowie ranę, co nasuwa przypuszczenie, że na osobie Szafranka przed utopieniem popełniono zbrodnię morderstwa.

Składki. Złożono w naszej administracji dla N. zony budownictwa dotkniętego oblakaniem od T. Z. ent. 30.

Rocznice.

August II zebrałszy około 20 tysięcy Saksów i Polaków pod Hieronimem Lubomirskim i Adamem Sieniawskim, wyruszył z Krakowa, Karol XII zaś z 12 tysiącami Szwedów ciągnął od Warszawy. Obie armie spotkały się między Pinczowem i Kielcami pod Kliszowem. Przyszło do bitwy dnia 9 lipca 1702 roku; obaj królowie okazali równą waleczność, ale Polacy ulegli się z pola bitwy, gdyż Polska przyjęła za zasadę, że Karol XII nie z nią, tylko z Augustem II jako z elektorem saskim wojnę toczy, Sasi zaś pierzchnęli i Karol XII został panem placu boju.

Kalendarz. Dziś: św. Anatalii i św. Zenona; jutro: św. Jana z Dukli, św. Amalii i siedmiu Braci śpiących.

Ostatnia poczta.

Rada państwa zatwierdza drobne reformy gospodarcze. Po krótkiej dyskusji przyjęto nowe komisji przemysłowej w sprawie kas brackich omawiano również sprawę ochrony robotników zatrudnionych przy budowlach wiejskich.

8 b. m. obradowała Izba nad sprawą wzmiankowanej ochrony i przyjęła do wiadomości sprawozdanie wspólnej komisji o dodatku drożyznianym. Wspólna komisja wszystkimi głosami przeciwko dwóm zgodziła się na uchwałę Izby panów, identyczną z wnioskiem rządowym, a ograniczającą dodatk drożyzniany do kwoty połowy miliona złr.

W Poniedziałek 11 b. m. na porządku sprawa regulacji waluty, a więc przedewszystkiem referat Szczepanowski.

Około 23 b. m. Izba posłów przestanie obradować, jakkolwiek formalne zawieszenie seji nastąpić będzie mogło po załatwieniu sprawy regulacji waluty przez Izby panów. Przed rozjazdem członkowie obu Izb wybiorą delegację austriacką. Sesja delegacji przypada w przybliżeniu na 20 września b. r.

Correspondence Nationale organ hr. Paryża odpowiada na list Ojca św. do biskupa z Grenoble, polewując się raz jeszcze na swobodę obywateli francuskich stanowienia o formie swojego rządu i t. p.

W wysłanej przez *Reichsanzeiger* depeszy do ks. Reusa czyta *Freisinnige Zeitung*, iż cesarz wyrzekł się Bismarcka na

zawsze. Zresztą ks. Bismarck prowokował sam sprawę audjencji przenosząc miejsce ślubu syna do Wiednia.

Norddeutsche Allgemeine Zeitung przeczy, jakoby Wilhelm II w skutku polemiki bismarckowskiej miał wcześniej powrócić z krajów północnych, lub też zwołać radę stanu.

Ostatnie depesze donoszą, iż wybrano dotychczas w Anglii 141 zachowawców, 19 liberalnych unionistów, 116 gładstonczyków, 1 parnietę 10 antyparnietę. Gładstonczycy zdobyli już 34 krzesła. Ciekawy szczegół, iż poraz pierwszy podczas obecnych wyborów pojawili się kandydaci stronnictwa robotniczego. Z pomiędzy 27 kandydatów robotniczych tylko czterech za socjalistów można uważać, gdyż jak wiadomo, zasady socjalizmu w Anglii nader mało są rozpowszechnione. W samym Londynie ubiega się o mandat poselski pięciu kandydatów robotniczych i trzech socjalistów. Kandydatów robotniczych postawił również Birmingham, Bradford, Hull, Newcastle, Middlesborough i Worcester. W hrabstwach tylko w Durham i Yorku (4 kandydaty) występują kandydaci robotnicy.

W Wales nie kandyduje żaden przedstawiciel robotników. W Szkocji Aberdeem i Glasgow (4 kandydaty) występują w szranki, jak również hrabstwo Stirling, w Islandii wreszcie hrabstwo Down. Stuttgarta socjalno demokratyczna *Neue Zeit* wierzy tylko w powodzenie co najwyżej kandydata Johna Burusa, Keina Hardie i Cunninghama Grama.

Zresztą obu pierwszych wybrały już dzielnice londyńskie Battersea i South-Worham. Burusa popierali gładstonczycy, osobliwie Lord Rosenberg — tak przynajmniej wie *Neue Zeit*.

Kein Hardie wyparł się frazeologii „wielkiego starca”, pobit wszakże przy *scrutinium* zachowawców. — Graham kandyduje w zachodnim Glasgowie. W najbliższej seji zatem na ławach Izby gminnej zasiądzie na razie kilku przedstawicieli partwy robotniczej, z którymi łączyć się prawdopodobnie radykalowie stronnictwa Gładstone'a, o ile są już wolni od przesądów mancestryzmu.

TELEGRAMY.

Warszawa 8 lipca. *Polit. Corresp.* donosi: Gubernatorowie: kijowski, podolski i wołyński utrzymali bardzo wielką swobodę postępowania z obywateli poddanych. Dyskretna władza gubernatorska odnosi się do mianowicie do sprawy osiedlenia się i emigracji obcych poddanych. Powyższe rozporządzenie, które zaostriża system postępowania z cudzoziemcami, spowoduje prawdopodobnie tłumną emigrację obcych poddanych z Rosji.

Wiedeń 8 lipca. Program przedstawień polskich został ostatecznie ułożony. Akcja wspaniała uchwalona. Przedstawień operowych w teatrze będzie pięć, koncertów dwa lub trzy.

Paryż 8 lipca. W Ananie zaprowadzono trawienie skażonych gilotyny.

W Cahors odsłonięto pomnik poety Marot, autora „Pieśń” i tłumacza psalterza.

Rzym 8 lutego. Liga francusko włoska przystępuje do wielkiej demonstracji zbratania, zwrocone przeciw trójprzymierzu. Odbędzie się mityngi w Tulonie, Marsylii, Aix-les-Bains i Bigoles; przyzwoady będą posłowie francuscy i włoscy Milleraud, Clovis Hugues, Hubbert, Cavaletti, Imbriani i inni.

Bern 8 lipca. Rząd związkowy rozesał instrukcję do rządów kantonalnych względem zastosowania układów odnoszących się do wydawania zbrodniarzy.

Bukareszt 8 lipca. Dzienniki jatrzą ciągle przeciw Węgrom. Aderverul wywołał wzburzenie telegramem, iż w Peszcie zburzył lud gmach konsultatu rumuńskiego, że w całych Węgrzech sroży się wojna domowa. Rząd dementował depeszę, prokurator zażądał przedłożenia oryginału, lecz redakcja odmówiła i nie może być wcale, według istniejących ustaw, pociągana do odpowiedzialności.

Marsylia 8 lipca. Z wielkim zapalem przyjęto tu pierwszy ładunek bawełny z Tonkinu z górą tysiąc balli.

Z Rady państwa.

Wiedeń 9 lipca. Izba deputowanych Rady państwa uchwaliła w trzecim czytaniu ustawę o kasach brackich. Wnioski dotyczące ochrony robotników wiejskich zakładów komunikacyjnych przyjęto podług projektu komisji.

Wiedeń 9 lipca. Izba poselska Rady państwa uchwaliła 2 rezolucje w sprawie ochrony robotników przy wiejskich zakładach komunikacyjnych. Posiedzenie było bardzo ożywione. Chłumecky wystąpił ostro przeciwko Kaiserowi, stając w obronie głośności Izby i parlamentu.

Wiedeń 9 lipca. W sprawie dodatku drożyznianego sąład sprawozdanie Izbie poselskiej dep. Plener imieniem mieszannej komisji. Na wniosek Beera Izba wbrew wnioskowi komisji, utrzymała swoją dwukrotnie powiększoną uchwałę o udzieleniu 1 miliona złr.

Następne posiedzenie Izby odbędzie się w poniedziałek. Na porządku dziennym rozprawy walutowe.

Wiedeń 9 lipca. Zjednoczona lewica naradzała się wczoraj wieczorem nad przedłożeniami walutowymi. Dzisiaj dalszy ciąg narad. W klubie konserwatywnych zapadła uchwała, aby w kwestii walutowej pozostawić członkom swobodę głosowania.

Mianowania i przeniesienia.

Wiedeń 9 lipca. Stanisław Królowski mianowany zwoyczajnym profesorem chirurgii weterynarskiej we Lwowie.

Wiedeń 9 lipca. Mianowani rzeczywistymi nauczycielami gimnazjalnymi następujący do-

tychczasowi zastępcy nauczyci: Dr. Kazimierz Krotowski we Lwowie dla Podgórcza, Witold Barwicz we Lwowie dla Drohobycza, Józef Batycki w Przemyślu dla Stanisławowa, Jan Biela w Krakowie dla Drohobycza, dr. Jan Chrapek w Jasle dla Złoczowa, Tadeusz Cwojdyński w Bochni dla Brodów, Józef Czabański w Brodach dla Jarosławia, Tomasz Dydański we Lwowie dla Tarnopola, Aleksander Frączkiewicz w Drohobyczu dla Jarosławia, Aleksander Jarema we Lwowie dla Przemyśla, Walerjan Krywul dla Sanoka, Józef Kurowski dla Wadowic, Tadeusz Lewicki we Lwowie dla Stanisławowa, Michał Lityński dla Lwowa, Zygmunt Schneider we Lwowie dla Tarnopola, Robert Klemensiewicz w Krakowie dla Lwowa.

Wiedeń 9 lipca. Przeniesieni zostali następujący profesowie gimnazjalni: Stanisław Bednarski z Drohobycza do Krakowa do gimnazjum III, Roman Gutwiński z Tarnopola do Podgórcza, Franciszek Hosowski do Lwowa do gimnazjum V, dr. Franciszek Majchrowicz ze Stanisławowa do Lwowa, dr. Tadeusz Mandysur z Jarosławia do Lwowa, Jan Pawlica z Krakowa do Podgórcza, Mateusz Światalski z Jarosławia do Lwowa, Bolesław Szomet ze Sanoka do Lwowa, Władysław Zagórski z Tarnowa do Lwowa.

Wiedeń 9 lipca. *Wiener allg. Ztg.* ogłasza artykuł hr. Dienheim Szczawieńskiego-Brochockiego zatytułowany: „Głos polski o polityce Bismarcka”.

Wiedeń 9 lipca. Sprawę Spindla rozpatrywaną w komisji: minister Gautsch miał być wezwany o złożenie wyjaśnień.

Wiedeń 9 lipca. Ceny targowe: Żyto 7'48, kukurydza 5'25, owies jesienny 5'84, rzepak 11'78, spirytus 17'25.

Wiedeń 9 lipca. Kredyty 314'25, kredyty węgier. 358'50. Akcje Länderbanku 219'10. Akcje Anglobanku 162'—. Alpiny 65'60. Akcje kolei państwowej 302'25. Lombardy 99'25. Renta majowa 95'30. Renta węgierska 110'10. Ruble 118'—. Marki 58'70.

Lipsk 9 lipca. W kawiarni Bauera we środę o godzinie czwartej rano przyszło do zajścia między francuskim jen konsulem Jaquet a gośćmi. Pięciu policjantów pojmało Jaquet'a i odprowadzili go na odwach. Po przesłuchaniu wypuszczono go na wolność.

Berlin 9 lipca. Magistrat wyznaczył 10 milionów marek na wystawę powszechną.

Paryż 9 lipca. O zajściu z Jaquetem obiegają rozmaite wersje. Min. Robot na interpellację, którą wniósł w Izbie Couloirs, odpowiedział, że polecił już francuskiemu posłowi złożyć w tej sprawie telegraficzne sprawozdanie.

Paryż 9 lipca. Zaszło tu 5 wypadków choroby z wszelkimi symptomatami cholery, jeden wypadek zakończył się śmiercią.

Paryż 9 lipca. Stracenie Ravachola nastąpi w poniedziałek. Skazany odmówił wizyt i odrzucił wszelkie pociechy religijne; także nie życzył sobie, by mu kapłan towarzyszył na gilotynie. Wyraził się: „Moja egzekucja musi mieć charakter świecki”.

Petersburg 9 lipca. Niepokoje w Astrachanie przybierają coraz większe rozmiary. Z Saratowa wysłano na pomoc wojsko, gdyż załoga astrachańska nie wystarcza. Bank wołżański prosił o oddział straży dla swojej filii w Astrachanie.

Kopenhaga 9 lipca. Car odjechał wraz z rodziną do Petersburga.

Londyn 9 lipca. Dotychczas wybrano 183 konserwatywnych i unionistów, 143 gładstonczyków i parnietów, 10 antyparnietów. Ministerjalni zyskali 19 głosów, gładstonczycy 39 głosów.

Sofja 9 lipca. W procesie Belczewa przesłuchano w dalszym ciągu wielu świadków. Zeznania ich dostarczyły silnych dowodów winy oskarżonych. W szczególności rozchodziło się o to, czy oskarżeni mieli zamiar zamordowania Stambulowa. Zeznania przesłuchanych świadków wykazały niezbicie, że morderstwo Stambulowa było w istocie przygotowane i aknuje. Zeznania obciążają Aleksę Kargulowa. Świadek Iwanow zeznaje, że morderca Belczewa był prawdopodobnie Kozarow. Za zamordowanie Stambulowa miała być zapłacona nagroda 1000 funtów sterlingów.

Pawla 9 lipca. Wczoraj w nocy przez otwarte okno wrzucono bombę do wielkiej sali hotelu pod Białym Krzyżem. Bomba wybuchła i poniszczyła meble. Wypadek ten wywołał wielki popłoch. Aresztowano 2 podejrzane indywidua.

Bolonia 9 lipca. Zmarł tu kardynał Bataglini.

Giełda krakowska.

Kraków, 8 lipca 1892.

Wszystko na dół poszło. Ceny bowiem żyta i pszenicy obniżyły się o 30 do 60 ct. w porównaniu z jarmarkiem onegdajszym. Jeden z kupców nabywszy przed 3 tygodniami znaczną ilość żyta po 9'40, musiał rad być dziś, że ją mógł odprzedać dzisiaj po 8'60, gdyż koniecznie potrzebował gotówki; chybiła była zatem cała spekulacja. W ogóle dość mdła była dziś tendencja całego targu. Owies tylko płać, bo go już nie mają, a kto jeszcze ma jakowyś zapasik, trzyma go szczerze albowiem u siebie go potrzebuje. — Przejrzawszy targowiec, można było widzieć, że dość mało było sprzedających, lecz jeszcze mniej kupujących. — Pesymistom pomiędzy spekulantami utrzymywali, (*utimam sint, veri propheta*) że żniwa tegoroczne będą tak plenne i wydane, jak dawno już u nas nie było, jeśli tylko Pan Bóg da pozierać wszystko z pola bez psoty; z tego zaś oni jeszcze wysnuli wniosek, iż w jesieni cena pszenicy nie-

zawodnie spadnie u nas na siedem, żyto zaś na pięć złr.

Ziemiaków na wsi u nas nawet na przysmak ludzkie nie kopią, lecz jeszcze chcą ją plnie, bo zaledwie są wielkości orze hów. Żniwa już trawie są za pasem. Na piękne u nas rozpoczyna się, jak pewien starego autora mentu ekonom nam mówił: Kola innszej soboty czyli 16 lipca, lubo w gruntach piaszczystych nieco wcześniej ind nasz zwyki zabierać się do sprzętu. Tylko że siano i z konieczną już się wszędzie uporano szczęśliwie. Dla dysonansu nie brakło jednak na targowicy i wieści Hłobowych. I tak opowiadano sobie, że rzepaki często gesto nawiedzone bywają od szkodników grzybkowatych, tudzież że w wielu miejscowościach w ziemi bocheńskiej i tarnowskiej pojawia się rdza na pszenicach. Jednymyślnie żalili się rolnicy na nadzwyczajne chwały w zbożach, które w nie praktykowany sposób tego roku wybujały, a to skutkiem czystych, a ciepłych deszczyków, podniecających roślinność całą...

Decydować będzie o wszystkim między narodowy targ zbożowy, który się odbędzie we Wiedniu z końcem miesiąca sierpnia, bo zjazd ten pełni obowiązki regulatora europejskich cen zbożowych. Ciekawym epi oem dziejszym na targowicy kleparskiej był lament gospodarza włociańskiego, który zakupiwszy na kaszę kilka korcy jęczmienia płać chciał papierkami guldenowemi z datą 1 stycznia 1882 r. i wielce się zżymał usłyszawszy, że dawno już są wywołane z obiegu a przeto nie pozostanie mu, jak chyba tylko wnieść na piśmie prośbę do ministerstwa skarbu o wymianę jego skarbu niefortunnego, co jeśli się nie mylimy jeszcze uchodzić będzie do końca roku przyszłego, poczem uż klamka spadnie na zawiesz.

Płacono za 100 kilogramów netto:
Pazienka (superprima) od 9'10 do 9'50;
żyto (wyborowe) 8'20 do 8'60; jęczmień (na krup.) 7'— do 7'30; owies 7'50 do 8'—;
groch (okrągły) 11'25 do 11'60; tataraka — do —; prosa 8'— do 9'—;
fasola — do —; jagły — do —;
siano — do —; słoma — do —;
rzepak (nowy) 10'20 do 10'75; konieczyna na paszę 2'10 do 2'30; ziemniaki za hektolitr — do —20 jajaza kopę — do —; kukurydza (cierwona) 6'05 do 7'— kukurydza (biała) — do —; wyka 6'10 do 6'25; ziemieł konopny — do —; spirytus za hektolitr 95° Tralesa z opłaconym podatkiem, bez akcyzy — do —; okowita 80° Tralesa — do —.

NADESŁANE.

M. FREILICH
bandarzysta specjalista

Lwów ul. Rzeźnicka 1 17.
udziela pomocy radykalnej w clerpieniach przepukliny w różnych jej objawach.
! Setki świadectw i podziękowań do przejrzenia!
715 (1-3)

ZMIANA Wł. Limanowski ZMIANA
LOKALU zegarmistrz LOKALU

P. T. Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić, że z dniem dzisiejszym przeniosłem mój sklep zegarmistrzowski, istniejący od lat 12 w Sukienniczoj 712-210

do Rynku Gł., L. 39, Linia A-B
(obok handlu papieru J. F. Fischera).

Przytem oznajmiam, P. T. Publiczności, że przy zmianie lokalu powiększyłem mój skład zegarów różnego rodzaju oraz zegarków złotych, srebrnych, niklowych, stalowych (na czarno oksydowane) z pierwszorzędných fabryk genewskich.

Ciesząc się dotychczasowym zaufaniem, mam zaszczyt nadal polecić się łaskawym względem.

Przyjmuję wszelkie zamiany
Reperacje uskuteczniłam najdokładniej, z jednorocznym poręczeniem.

Powieści W. hr. ŁOSIA

w małej ilości egzemplarzy pozostaje, w pięknych wydaniach, 312 (24 r) a mianowicie:

„Dzisiejsze małżeństwa” 1 tom 2 złr.
„Jeszcze małżeństwa” 1 t. 2 „
„Wilma” 1 t. 2 „
„Lydia Rosjanka” 1 t. 2 „
„Lilja-starość” 2 t. 4 „
„Lilja-starość” 2 t. 1891 3 „
„Jędrzek” 1 t. 1891 150 ct.

mogą nabywać tylko prenumeratorem
Kurjera Polskiego po wyjątkowo
zniżonej cenie 8 złr w. a., za 9 tomów
(cena księgarska 16 złr. 50 ct.)

Dr. Aleksander Bossowski

przeprowadził się 2120
do domu l. 35 przy ulicy
Florjńskiej.

Na sezon

poleca 508(18-9)
kufry, walizki, torby
z remieniem plaidowe itd.

po bajecznie niskich cenach
Handel przyborów do palenia
oraz fabryka tutek
S. W. Niemojowskiego
Kraków, Sukiennice 28.

